

הערך העליון במלבוש האדם מו"ר הרה"ג רצון ערוסי שליט"א

פרשת תצווה עוסקת בעיקר בלבושם הייחודי של הכהנים, ייחודי אבל עדין. כלומר, היהדות הבינה כבר לפני אלפי שנים שכאשר מדובר במשהו ייחודי צריך לבוש ייחודי. כמה נעים לראות את חיילי צה"ל במדיהם, במיוחד שלכל חיל יש מדים שונים, וכן למשטרה, ולמשמר הכנסת, כל זה משדר מסדר של אומה, של עם מסודר שכל דבר ודבר ייצוגי, אומר משהו. כל יחיד ויחיד יכול להתנהג באופן חופשי, אבל בהיבט הלאומי זה אוסף, אספסוף. כל אחד בביתו יתנהג כפי שהוא רוצה, אבל ברחוב, במסגרות הממלכתיות והציבוריות יש כללים שנועדו לגבש את החברה כחברה מסודרת ולכידה. הגיעו בעצמכם שמשמר הכנסת ילך ללא לבוש אחיד, או שהחיילים ילכו ללא מדים, או אפילו תנועות נוער, איזו משמעות יש לזה? זה יהיה רק אוסף של אנשים.

בגדי הכהנים

הלבוש בצורתו האחידה מעביר מסרים, ולזאת היהדות רומזת כבר לפני אלפי שנים. ולכן יש מצנפת, מעין כובע שמשים הכהנים על ראשם, ויש מעיל שלמטה בקצותיו יש פעמונים. המצנפת משדרת שקילות, שאדם שם על עצמו כובע יש עליו עול, הוא צריך להיות זהיר בדבריו, בהתנהגותו, כי הוא מייצג זה מחייב. ולכן המצנפת על ראשם של הכהנים מחייבת אותם להיות שקולים ומדודים כי הם מייצגים את כלל העם.

המעיל והמכנסיים משדרים צניעות. התכול והכחול משדרים אמונה, כי הם מזכירים את הים, המים צבעם בהיר אבל מעליהם השמים ולכן הים בצבע כחול. כלומר היהדות אימצה את צבע התכלת והלבן כדי להעביר מסר, אנחנו מחברים בין ארץ ושמייים, בין חומר ובין רוח, בין עשייה ובין אמונה, בין רצון ובין מצוי, זה המסר של היהדות, לבן וכחול, וזו המשמעות הסימבולית הנובעת מאותם בגדים.

במעיל יש פעמונים. כל מי שהגיע לבית הכנסת ראה בס"ת שיש עיטורי פעמונים, ומדוע? ס"ת שתכניו מאוד ערכיים, 'כבד את אביך ואת אמך', 'ואהבת לרעך כמוך', 'לא תרצח', וכו', יש לעמוד לאות כבוד כאשר הוא

עובר ואנו שומעים את קול הפעמונים הקטנים, אנחנו גאים בתכנים הללו ואנחנו רוצים להיות צייתנים להם, אז הפעמונים הללו מצלצלים ומעוררים את האדם לצאת מהשגרה, להיכנס למסגרת של משמעת וזה חשוב.

חכמי ישראל במסר לדורות

אף שחכמי ישראל היו יכולים להסתפק בטעם הזה, שהפעמונים נועדו לומר הנה הכהן הגדול מגיע, הם לא הסתפקו בכך. חכמי ישראל הוסיפו ואמרו, כאשר אדם שומע את הצלצולים, עליו להיזכר בפה המקשקש, הפה המדבר, כלומר הזיהור מפני פטפוטים, דיבורים חפוזים. עלינו להיזהר מאוד, דיבור לא שקול, מפני תקשורת שהופכת לבי"ד שדה, אז הפעמונים האלו מזהירים אותנו מלקשקש יתר על המידה. להפסיק לחטט, בסוף הכל יודע, לא צריך לחקור יותר מדי, שום דבר כבר לא סודי גם לא דברים ביטחוניים. הכל יודעים היום והכל יוצא החוצה ומתפרסם. זו תקשורת שהיא מחבלת גם אם היא לא מתכוונת לכך. בסופו של דבר חופש היתר יגרור ביום מן הימים לסתימת הפיות או לדיקטטורה כי משתמשים בו יותר מדי. אסור לחוקק חוק נגד התקשורת, אך אנשי התקשורת צריכים ללמוד ריסון עצמי, מה לפרסם, לאן להיכנס וכו'. זה הרעיון בבסיס המעיל עם הפעמונים.

תכנית ההשמדה בפרס ובאירופה

במגילת אסתר שנקרא בעזר ה' בפורים, אנו נזכיר את הצלת הקב"ה את עם ישראל על ידי מרדכי ואסתר, שהצליחו להסיר מעל אבותינו תכנית שטנית להשמדת העם היהודי. כשנסעתי לפולין במסגרת משלחות שונות, למדתי יותר ויותר על התכנית המפורטת שהייתה לצוררים ימח שמם וזכרם, כדי להשמיד את עצמו, לוגיסטיקה מבריקה, תוכנית שינוע משוכללת ברכבות וכו'. לעומתם, להטן הרשע הייתה תכנית פשוטה. היהודים פזורים בכל מקום, והם קבעו שבים י"ג באדר, כל הגויים בכל מקום שהם יתנפלו על היהודים ויחסלו אותם, כי היהודים בכל מקום הם מיעוט, ולא ניתנה רשות להתגונן מפני הפורעים, כלומר לחסל סופית את העם היהודי. אין צורך במחנות השמדה מפני שהיהודים הם מיעוט קטן.

סוד קיומו של עם ישראל

ברם, מרדכי ואסתר הצליחו בחכמה להסיר את

הגזירה. מחד, קריאה לתעניות, והביטוי לכך בימינו הוא 'תענית אסתר'. ניתן לומר שאנחנו נאבקים על קיומנו באמצעות פיתוח כל הגורמים המדיניים והביטחוניים, אבל יש צורך הכרחי בחינוך ובהשקעה באמונה, לדעת שעם ישראל נמצא בצרה ופונה לא-לוהיו. כי האמונה משדרת לכל רבדי העם עוצמה, תקווה וחוסן רוחני, ולכן עם כל הכבוד לפורים, צריך לדעת שלפני אחרי מה שנתן את הכח להנקם מאויבנו הן האמונה והתפילה. ולכן אנו מתענים בתענית אסתר.

ב"ה מרדכי ואסתר הצליחו להפוך את הקערה על פיה, ואף שאחשוורוש גידל וטיפח את המן ושניהם היו צוררים ושונאים, כאשר אחשוורוש הבין שהמן חותר תחתיו בשלטון, הוא עזב את שנאתו לעם היהודי, סילק את המן וכל מקורביו, ובמקומם הכניס את מרדכי ואסתר כדי לבסס את שלטונו, לא חלילה כי הוא הפך להיות לאוהב ישראל, הוא אהב רק את עצמו.

בגדי המלכות, ואסתר כסמל לצניעות ולאישיות

ומרדכי? מרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור, כבר אז מרדכי הניף את הדגל הלאומי בצבע תכלת, צבע היהדות של אז. מרדכי בלבוש מלכות ואסתר בלבוש מלכות. הדגש הוא על הלבוש ומה עם ושת' ושת' ונקראה עירומה למשתה כמנהג הפרסי, ותמיד הייתה מגיעה כך, אך באותו יום היא סירבה והוצאה להורג. מדוע? כי הנשים במלכות הפרסית הן רק בשביל נשיותן. הן כחפצים ללא זיק של אישיות.

לעומת זאת, אסתר היא סמל לצניעות לאישיות, וללבוש מכובד. זו היהדות. אחשוורוש אהב את אסתר יותר מושת'י, למרות שושת'י נתנה לו הכל מבחינה מינית, אבל הוא ראה שהכל עירום ועריה, מפני שלנגד עיניו עמדה אסתר שהייתה שילוב של יופי ואופי בלבוש. זה הלבוש שאנחנו לומדים עליו בפרשת השבוע, זה הלבוש שנתעסק בו בפורים, הלבוש שהפך ברבות השנים לסמל למידות נעלות. לעולם ידאג האדם למידות הטובות שבו, כי כשמסתכלים על הלבוש רואים מי הוא האדם. והמקום יסייעו לחזור לערכים הנפלאים אשר עולים ומשתקפים מפרשת השבוע וממגילת אסתר.

העלון מוקדש לרפואתו של
ר' איתן ב"ר יחיאל אהרן יצ"ו
נדבת הבן תומר הי"ו

הליכות עם ישראל-עמותה להפצת ערכי היהדות הנאמנה

רח' נחל גמלא 2, קריית אונו, ת.ד. 211, מיקוד: 55100

בשיתוף: "אורות יצחק", גרעין תורני קהילתי - מודיעין

‘עד דלא ידע’ במשנת הרמב"ם ר' נחום באמור רצון ערוסי הלוי יצ"ו

מיותר לומר כי רבינו הרמב"ם היה עקבי, יסודי, משנתו קב ונקי - ששבילי חשיבתו, הגותו, וספרו ההלכתי - "היד - החזקה" עולים בקנה אחד בבחינת ממשותף עד משה לא קם כמשה. במקאמר זה איני מתיימר להביא את היקף המובאות, או ניתוח שיטתו של "הנשי הגדול" כמאמר הכתוב: "עד אנה תשימון קנצי למלון" (איוב יח, ב), אלא בבחינת צורה קטן בדרכו ההגותית והפסיקתית של הרמב"ם.

ימי הפורים נתייחדו כימי שמחה ומשתה, כמאמר התלמוד (תענית כט, א): "משנכנס אדר מרבים בשמחה". וביום פורים עצמו נהגו בקהילות ישראל כדברי רבא (מגילה ז, א): "מיחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי".

המעין אל נכון בפסיקת הרמב"ם בהלכה יראה כי רבינו השמיט לשון התלמוד את המושג "עד דלא ידע" ולא הזכירו כלל וכלל כהגדרת חייב איניש לבסומי, ולא עוד אלא שהדגיש את סדר סעודת היום בלשון הזהב וכך כתב (מגילה ב, טו), וז"ל: "כיצד חובת סעודה זו? שיאכל בשר ויתקן סעודה נאה, כפי אשר תמצא ידו, ושותה יין, עד שישתכר ויירדם בשכרות".

המבט הראשוני בלשון הרמב"ם כפשוטו שנקט בהגדרה "עד שישתכר", ועוד כפל והוסיף את תוצאת השכרות "וירדם בשכרות", משמע בשכרות ממש עד כדי שינה, ואם כן מדוע לא הזכיר הרמב"ם את הגדרת השכרות כלשון התלמוד של "עד דלא ידע"?

רוב מניי בניי הפוסקים ראשונים ואחרונים (רי"ף, רא"ש, שו"ע), נטו לפרש את "חייב איניש לבסומי" כפשוטו של "עד דלא ידע". ויש שנדחקו לפרש שלשון התלמוד "חייב" משמע על השתייה גופא, אולם ה"עד דלא ידע" אינו הולך על ריש המימרא אלא על "היתר" כמות השתייה שכל ואחד ואחד כפי כוחו (של"ה). ויש שדייקו מהי ההגדרה "בין ארור המן לברוך מרדכי" האם יש אבחנה בין התבלבלות אדם בברוך מרדכי, ובין התבלבלות אדם לארור המן, שיעורו, ומה כמותו? ואתה המעין "זיל כלך אצל יפות" ומלא כרסך בים התלמוד והפוסקים ופרשי התלמוד ראשונים ואחרונים ודוק ותמצא תילי תילים של הלכות בנדון דידן ואכמ"ל, כי מטרתו כאמור לפתוח צוהר בדרך לימוד הרמב"ם נכוחה ולהסיר העקלקלות כפי שהורונו זקננו ורבותינו האמונים על לימוד הרמב"ם בדרך שיטתית עקבית, ודיוק השוואתי מבין השיטין, ולמפורסמות אבותינו שלא שינו, אין צריך ראייה.

כתב הרמב"ם בכרוז להלכות מגילה וחנוכה, וז"ל: "יש בכלל שתי מצוות עשה מדברי סופרים ואין מן המניין וביאור שתי מצוות אלו בפרקים אלו". לא בכדי הדגיש רבינו כי שתי מצוות עשה מגילה וחנוכה "אין מן המניין", ולא הסתפק ב"מדברי סופרים" בלבד. להודיענו כי מעלתן של שתי מצוות אלו אינה רק כתקנת בית דין ואנשי כנסת הגדולה, אלא מעלתן חזקה יותר - מטעם תקנת נביאים (עיין מהר"י קאפח ב"ש אות ב, די פשוטה להר"א רבינוביץ, שם). ואם כן נלך בעקבות רבינו בהלכות שבת יו"ט (ו, י), וז"ל: "כשאדם אוכל ושותה ושמח ברגל, לא ימשך ביין ובשחוק ובקלות ראש ויאמר שכל שיוסיף בזה ירבה במצוה, שהשכרות והשחוק הרבה וקלות הראש, אינה שמחה אלא הוללות וסכלות. ולא נצטוונו על ההוללות והסכלות, אלא על השמחה שיש בה עבודת יוצר הכול... ואי אפשר לעבוד את ה', לא מתוך שחוק, ולא מתוך קלות ראש, ולא מתוך שכרות".

מדבריו נראה ברור שהשכרות אסורה, ואינה בגדר שמחה כלל, ואם כן הדברים, קל וחומר בן בנו של ק"ו, ומה ביו"ט שנצטוונו בעשה מדאורייתא, רבינו טרח להגדיר מהי שמחה "שלא ימשך ביין ובשחוק וקלות

ראש", כל שכן במצוות פורים שהיא תקנת נביאים, שלא נבוא ונקל ראש ונגיע לגדר שכרות "עד דלא ידע"!? איברא, בהערת מהר"י קאפח (מגילה ב, כט) דייק מלשון הרמב"ם שטרח לומר: "ולפיכך כת"ר כאן עד שייירדם", כלומר, רבינו טרח להדגיש עד שייירדם - רצונו להגדיר את מידת השכרות שבודאי אינה סכלות והוללות כי זה ודאי אינו ייתכן כלל, שהרי זו עבירה ולא מצווה, לכן ההגדרה היא שכרות המביאה לידי - לינה, שינה.

עוד ראה ביד פשוטה להר"א רבינוביץ (שם בהלכות מגילה) שדקדק בדברי רבינו בהלכות תפילה (ד, ז), וז"ל: "שיכור אל יתפלל, מפני שאין לו כוונה... שתוי, אל יתפלל... איזה הוא שיכור, ואיזה הוא שתוי? שיכור - זה שאינו יכול לדבר בפני המלך; ושתוי, שיכול לדבר בפני המלך ואינו משתבש...".

העולה מהלכה זו כי הגדרת "שיכור" - משמע שאינו יכול לדבר בפני המלך, ושתוי שיכול לדבר בפני המלך ואינו משתבש - משמע שתוי ואפילו שיכור אינם בהגדרת "עד דלא ידע" שזה בוודאי אינו בהגדרה העונה להגדרות רבינו של שתוי וכל שכן שיכור בשכלו - אלא שאינו ברמת דיבור רוהטה בפני המלך.

עוד הביא מדברי רבינו בהלכות דעות (ה, א), וז"ל: "כשהחכם שותה יין, אינו שותה אלא כדי לשרות אכילה שבמעיו, וכל המשתכר הרי זה חוטא וממונה ומפסיד חכמתו; ואם משתכר בפני עמי הארץ, הרי זה חילל את השם". ע"כ מדברי רבינו משמע כי המשתכר בגדר של הפסד חוכמה - לא אובדן דעת, ולא זו אף זו הרי הוא חוטא וממונה, ואם משתכר בפני עמי הארץ הרי הוא מחלל ה', ואם כך, על אחת כמה וכמה ש"חייב איניש לבסומי בפוריא", היעלה על הדעת שהגדרת רבינו עד שישתכר - שייאבד חכמתו!?

המשטח אל נכון היודע כי הרמב"ם בהגותו ובפסיקתו חד הווא, יעיין היטב בהך שכתב בספרו "המורה" (ה"ג פ"ח), שם האריך בדרך עבודת האדם בעולמו, וא' התנאים הבסיסיים שימשול על התאוות ויקצר בהן כפי יכולתו ולא יעשה מהם אלא מה שאי אפשר זולתו, ושים שאיפותיו בהשגת תכלית האדם להשיג שלימות בהשגת המושכלות שבהן השגת השם והמלאכים ושאר פעולותיו כפי היכולת. וזהו המושג להיות מאותם אנשים אשר הם עם השם תמיד.

אולם שם רבינו הגדיר את אותם בני אדם שילינים, וז"ל שם: "אמנם האחרים הנבדלים מהשם והם המון הסכלים הם בהפך זה, בטלו כל מחשבה והשתכלות במושכל... אמר וגם אלה ביין שגו ובשכר תעו וגו'... ואמר כי כלם מפנים עצרת בוגדים, ומזה הענין שם שלמה ע"ה משלי כ"ו להזהיר מן הזנות ומה המשתה המשכר, שבשני אלו ישטפו שונאי השם שרחוקים ממנו אשר נאמר בהם: כי לא לה' המה... אמנם הם לכבוש תאות החומר כולם, וצריך למי שיבחר להיות אדם באמת לא בהמה בתואר אדם ותמונתו", שישים כל השתדלותו לחסר כל צרכי החומר ממאכל ומשגל ומשתה וכעס... וימעט הדברים בו ג"כ והקבוצ עליו, כבר ידעת מאסם סעודה שאינה של מצוה... אך הקיבוץ על השתייה המשכרת ראוי שיהיה אצלך יותר חרפה מהתקבץ אנשים ערומים מגולי הערוה נפנים ומתריזים ביום בבית אחד, וביאור זה כי היציאה ענין החרתי אין לאדם תחבולה לדחותו, והשכרות הוא ממעשה האיש הרע בבחירתו, וגנות גלות הערוה מפורסם לא מושכל, והפסד השכל והגוף מרוחק לשכל, ולזה צריך למי שרוצה להיות אדם שירחיק זה ולא ידבר בו".

הנה שיטת הרמב"ם שהשכרות והזדומה לה אין לה מקום כלל בעבודת ה', בוודאי לא ממאזוניה, כדברי רבינו: "בהמה בתואר אדם ותמונתו". ומיניה תשמע "שהחזק והנכבד המושל על תאוותיו אלו האנשים הם עם השם תמיד", ואלמלא דבריו החרפים והקשים של

הרמב"ם ב"מורה", דיינו. שמא יטען הטוען כי רבינו כתב דבריו ל"נבוכים", לחובבי מוסר, צא ולמד מה כתב באיגרת תחיית המתים, וז"ל: "וכן עשינו גם כן בחיבורנו הגדול המכונה "משנה תורה" אשר לא יכירו מעלתו אלא המודים על האמת, אנשי הדת והחכמה שיהיה להם שכל טוב והכרה בדברי החיבור וידעה בפיוזר הדברים ההם אשר קבצתים ואיך פזרתים, וזכרנו בו גם כן כל הענינים, עיקרים התוריים והתלמודיים, וכינונו בזה שיהיה אלה הנקראים תלמידי חכמים או חכמים או גאונים... לא על מה שיביא בהם השלמות אצל ההמון".

אתה הראת לדעת, כי חשיבתו הגותו ופסיקתו של רבינו בלתי ניתנים להפרדה, רבינו ההגותי הוא רבינו הפוסק. זאת ועוד, רבינו דייק בהגדרותיו כחוט השני בהלכותיו הרבות הפזורות בספרו היד החזקה, בפירושו למשנה, איגרותיו, תשובותיו, וספרו ההגותי מורה נבוכים.

סעודת פורים כמסורת אבות

ואציין לנכון את מנהג יהדות תימן בסעודת פורים כפי שראינו מזקננו ומרבותינו עת היו ישובים בסעודת הפורים. לא מצאנו ולא ראינו אחד מן הישוב שיהין להשתכר עד כדי איבוד כח שכלו ומהללו, ולא עוד שהזקן שבחבורה שומר על בקבוק היין או ה'עראקי' ("יש בלע"י) בבחינת "כי גבוה מעל גבוה שומר" לבל יתגלגל לידיהם של צעירי הצאן (מי שאין לו חתימת לק), ואילו נתקל בצעיר חלוש דעת שנתן ידו בכוסית יין וצא לא רשות, היה ננזף בפקיחת עין מוגברת לאמר - שים על לב, ואם שנה היה זוכה לגערה - לאלתר "תחת גערה במבין" ומתיישב על מקומו ובדעתו לבל יעשהו שוב.

וזכורני בימי חורפי עת אירחנו את זקני ר' יוסף ב"ר אברהם ערוסי ז"ל בשמחת פורים בביתנו דאז במתא קרית ויז'ניץ' ב"ב ת"ו. גמרנו את סעודת היום בשעה שלוש וחצי לערך אחה"צ. וזקני סר לחדר צדדי לנוח קמעא כחצי שעה על מנת שיקיים "וישכב ויירדם", לאחר מכן היינו מתיישבים ללמוד הלכות הפסח בהרמב"ם כמאמר חז"ל שלוש יום קודם לרגל דורשין בהלכות הרגל, ונמשכין כך עד תפילת ערבית (מתפללים מנה גדולה לפני הסעודה מהטעם לא תאכלו על הדם. ומטעם שלא יתפלל כשהוא שיכור שלדעת רבינו מי ששתה רביעית יין דינו שאסור בתפילה), ובהליכתנו לְשֵׁטִי בְּעַל הַמְּקוֹמִי "בית הלל" (שטיבעל בלע"ז בית תפילה קטן) היה זקני רואה את מכוניות הפורים והתחפושות עוברות ברחובות קריה בקול צווחה וקול שאון, ונערים מבוססים עד דלא ידע, נזדעק מרה מהו? מהו אל-אָדָם? מהו האָדָא אַל-פָּאָלְמִס? (בלע"ז, מהו זה הדברים?) - כלומר זהו האדם נזר הבריאה? בחרי היצירה של הקב"ה שעליו נאמר: "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו"? וכי כך הובנה מימרא דתלמודא בשם רבא? ולא עוד אלא שהיה מקשה מדוע לא הבינו כפשוטו את המשך המימרא בתלמוד שם ש "רבה קם ושחטיה לרב זירא"? ואבי מורי יבדלח"א היה מסביר לו את שיטותיהם של העדות השונות. זקני מיאן מלקבל זאת, סָפַק את כפיו כלא מאמין הזאת שמחת פורים - שיש ומקיימים עד דלא ידע כפשוטו?! הליט את ידיו על שתי עיניו לבל אחזה בכך, ודי למבין.

כך מקובלנו בעדת תימן וכדברי הוראת רבינו הרמב"ם (שמיטה יובל י, ו): "להקבלה והמעשה עמודים גדולים בהוראה ובהן ראוי לתלות".

ואחתום, האמונים והמחזיקים בשיטת רבינו הרמב"ם ובפרט יהדות תימן - ש"עד דלא ידע" - לא הובא להלכה כפשוטו אלא בדרך מליצית שמצוות היום בשמחה, ויקיים בנו: "ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם", ואין שונא אלא יצר הרע (עיין סוכה נב, א), וכבר אמרו יום פורים ככיפורים.

סקירה: כנס דיני ממונות ה-27

ביום רביעי, בבוקר ט"ו בשבט, נפתח הכנס העולמי ה-כ"ז של דיני ממונות, 3 ימי עיון, כמיטב המסורת ברוב פאר והדר במלון 'רמאדה' בירושלים עיר הקודש, בחסות עמותת "הליכות עם ישראל", בנשיאותו של מורינו ורבינו הרה"ג רצון ערוסי שליט"א, ובליווי איש המעש חבר מועצת העיר רחובות מר **אמיתי כהן** ועוזריו.

בכנס זה רבני ישראל ואישי ציבור גם יחד עם כלל הציבור הרחב הפגינו למען משפט התורה, כאשר בימי הכנס עמד השנה בליבון הנושא החשוב של "זכות ההפגנה במרחב הציבורי" לפי המשפט העברי.

גם השנה כבמחזורים הקודמים, השתתפו רבנים מהארץ ומהתפוצות, שרים ח"כים ואישי ציבור, עיתונאים ואנשי תקשורת. במהלך ימי העיון כאמור היו דיונים ופאנלים מרתקים להגברת התודעה בצורך החשוב של משפט התורה בכלל ובנושא הכנס בפרט. ואשרי מי שזכה לטעום קימעה מחוכמת ועושר משפט התורה בכנס זה.

למותר לציין, ייחודו של משפט התורה יסודו הוא הצדק הא-להי, שהוא לא רק נחלת המשפטנים, אלא לכל עמך בית ישראל. כי אין ייעודו רק במתן פתרונות לסכסוכים שכבר באו לעולם, אלא ייעודו העיקרי, ייעוד ערכי חשוב במבנה החברתי הערכי הבריא בצמצום ומניעת סכסוכים מראש, בדרך לחינוך לחיים ערכיים ומוסריים.

בימי הכנס החשוב נכחו: הרב הראשי לישראל הרה"ג **דוד לאו**, רבני ירושלים, הרה"ג **שטרן** הראש"ל"צ הרה"ג **שלמה עמאר**, רבני ערים נוספים, חברי ביה"ד הגדול, דיינים טוענים רבניים, שופטים בהווה ובדימוס, חכ"ם: הרב **משה גפני**, הרב **משולם נהרי**, הרב **יואב בן צור**, הרב **אלי בן דהן**, **נפתלי בנט**, **אורי אריאל**, **ניסן סלומיאנסקי**, **בצלאל סמוטריץ**, ח"כ **נורית קורן**, ח"כ **שולי מועלם**, מפכ"ל המשטרה **רוני אלשיך**, רב המשטרה **רמי ברכייהו**, ראשי ערים:

הפקת האירוע במקצועיות נוהלה על ידי חברת "מיקוד הפקות", כאשר השתתפו בה עשרות אנשי צוות ושותפיות של ארגונים חשובים, כמו ארץ חמדה, צורבא מרבנן, שעלי תורה, ברקאי, הפורום המשפטי האגף לתרבות תורנית במשרד החינוך, ועוד רבים וטובים.

ההיענות הרחבה מצד הציבור, הביאה לכך שהייתה זו הפגנת קידוש שם שמים, ובוודאי שהדברים עושים את פעולתם, ונזכה שיהיה הדבר כבר למעשה, בהגשמת החלום והחזון בבית הליכות עמ"י, לפעול ולהרים את קרן משפטי תורתנו הנצחית.

רה"ע קרית אונו **ישראל גל** וסגנו מר **עמי כחלון** וחברי מועצת העיר, רה"ע רחובות מר **רחמים מלול**, משנה לרה"ע ים מר **דב קלמנביץ**, סגנית רה"ע ים-**חגית בן משה**, סגן רה"ע נתניה מר **דניאל בשארי**, יו"ר חבר המועצות הדתיות מר **שלמה תנעמי**, הרבנית **עדינה בר שלום** ועוד.

הרבנים ואישי הציבור גם יחד, חיזקו את ידיו של מו"ר הרה"ג רצון ערוסי שליט"א שימשיך להוסיף ולרומם את משפט התורה, להגדיל תורה ולהאדירה.

השנה מפאת בריאותו נפצר מהרב הראשי הראש"ל"צ הרה"ג **יצחק יוסף שליט"א**, שחפץ מאוד להגיע לכנס ולחזק בדבריו החשובים, אולם שלח דברי ברכתו במיוחד למעמד הפתיחה, ואף הוקראו ושודרו דברי ברכות ראש הממשלה **בנימין נתניהו**, נשיא המדינה **ראובן (רובי) ריבלין**, ושרת המשפטים **איילת שקד**, שנשלחו לכנס מיוחד זה.

לציין כי במקביל לכנס זה, גם נשות הרבנים ונשות ארגון "**אשת חיל**" בראשות הרבנית **שרה ערוסי** שתחי' התנהלו בכנס נפרד וייחודי בנושא - מורשת האבות מסורת לדורות - באומר ושייר, שגם בו השתתפו נשות הרבנים הראשיים לישראל, ונשות רבנים נוספים ונשים מכל רחבי הארץ.

גם השנה כבכל השנים, כינסו המארגנים את כל ההרצאות של הכנס אשתקד והעלו בספר "שערי צדק", כרך י"ח. ובעזר ה' כן ייעשה שכל דברי המרצים והרבנים יעלו כמאמרים הלכתיים שייצאו לאור בקובץ הבא.

מימד תקשורת גדול לכנס זה היה השנה כשהדברים פורסמו בעשרות אתרים וברשתות וכתבי העת, ואף הועבר בשידור חי באינטרנט, באתרים "**נצח ישראל**", "**בשבוע**", "**ישיבה**", וביוטיוב, והכל באדיבות חברת "**שרלייב**" בראשות ר' **עזריה נהרי** ה"ו.

כוס תנחומים

משתתפים באבלם של חברנו היקרים רבי הפעלים במפעלינו

הרב **מנחם צדוק** יצ"ו במות אחיו
 הרב **השופט נתן נחמני** יצ"ו במות בנו
 ר' **אפרים אוקשי** ה"ו במות עליו אמו
 האחים ר' **יוסף ושולם רמתי** ה"ו בפטירת האח
 ר' **שלום לוי** ב"ר שלמה **יצחק הלוי** ה"ו במות עליו אמו

ה' ינחם את כל האבלים בנחמה שלימה.
 ה' יגדור בעד פרצתם, ובכלל נחמת ציון ינחמו.
 מערכת אור הליכות

כוס ברכות ואיחולים

לידידנו איש רב פעלים
ר' עזרא ערוסי
 ורעייתו **אסתר** מנב"ת
 ובנו היקר **ליאור**
 ורעייתו **דרורה** מנב"ת
 על אירוסי הבת - הנכדה
ליעד מנב"ת

בורא עולם בקנין ישלים זה הבנין
 המאחלים
 מערכת אור הליכות

שהשמחה במעונם

ברכות לידיד הליכות
 הרה"ג **אברהם** בכמו"ר
 יוסף **שמן** שליט"א
 אב"ד אשדוד
 בנישואי ביתו **אלישבע**
 מנב"ת
 המאחלים
 מערכת אור הליכות

יוסף קאפח הי"ו
"טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף"

לכו אל יוסף, אשר יאמר לכם תעשו

שאומו שוב את השם או שמא יש בזה שם שמים לבטלה.
ב. האם יולדת צריכה לברך הגומל לאחר הלידה מצד הדין? והאם יש בזה מנהג?
ג. האם מותר לנקות מפת נילון בשבת ע"י שפשוף שני צידי המפה אחד בשני?
ד. בשעת הברכה להתעטף בציצית האם צריך לפשוט אותה מכל קיפולה או אפשר להשאיר מקופלת לרוחבה.

לקי"ח' תמוז התשנ"ז, בש"ח לשטרות ל כ ב ו ד כמוהר"ר

יוסף קאפח הי"ו "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף"

לאחד שה"ט ברצוני לשטוח לפ[נ]י מרי יצ"ו את שאלותי

א. אדם שטעה בקריאת התורה בטעם או החליף בין קמץ לפתח, והיה בפס' [וק] שם הוי"ה או אלוהו"ת האם יכול לחזור אע"פ

(תשובת מרי)

ה' אלול התשנ"ז

א. על טעויות פתח קמץ אין

שו"ת מו"ר הרה"ג רצון ערוסי שליט"א

מתוך אתר "מורשת" www.moreshet.co.il ואתר "נצח ישראל" www.net-sah.org

ש. אודות המגילה מה המנהג שלנו יהודי תימן לפי הרמב"ם ומו"ר יוסף קאפח זצ"ל בנושא גילת המגילה בקריאה. האם מניחים לה ליפול? האם כורכים ומגלגלים כספר תורה? האם יש הבדל בין החזן לציבור? האם מגלגלים את הדפים כלפי מטה כמו קימוט של דף?
ת. הקורא לציבור משלשל אותה, וכדי שלא תתגולל על הארץ, תולה היריעה בידו האחת. היושבים, השתדלו לפורסה כמה דפים, כי אין מקום, וקימטו אותה, והשאירו פריסה.

כדי להבין את תוכנה, ותיחשף לאמונה עזה בה' שהצילנו עי"י נסים נסתרים, וכן לזהירות שכל יהודי חייב להיזהר, כדי לא להתפתות לדרכי הגויים. וכן אם תלמד הלכות פורים, כדי שתקיימן היטב היטב לפי ההלכה, שבכך אתה מתעלה בנשמתך, באופן שמוצה לעולם האמת והנצח, שהוא הייעוד של כל אחד ואחד מאתנו.
ש. ספרדי שרוצה לשמוע את קריאת המגילה ממישהו שהוא תימני או

נפקא מינה, האם ניתן לקיים סעודת פורים במאכלי חלב?
כי הרמב"ם כתב בהלכה: "כיצד חובת סעודה זו? שיאכל בשר ויתקן סעודה נאה כפי אשר תמצא ידו, ושותה יין עד שישתכר וירדם בשכרות". האם כתב כך כחובה או האם כתב כך כי זה מנהגו שלעולם?
(כי רבנו לא פסק כרבי יהודה שאמר כאשר ביהמ"ק קיים אין שמחה אלא בבשר, וכשאין ביהמ"ק קיים אין שמחה אלא ביי.)
ת. גם ביו"ט שעליו

אם תלמד הלכות פורים, כדי שתקיימן היטב היטב לפי ההלכה, שבכך אתה מתעלה בנשמתך, באופן שתזכה לעולם האמת והנצח.

אשכנזי האם הוא יוצא על ידו יד חובה של שמיעת המגילה?
ת. לכתחילה כל אחד יקרא או ישמע מקרא מגילה לפי מסורת אבותיו, ובדיעבד יוצאים ידי חובה לפי כל קריאה של מסורות שאינן מסורת אבותיו.

נאמר, אין שמחה אלא בבשר ויין — אם הבשר מזיקו, או אין לו כסף לקנות בשר, ישמח במאכל שמשמו, ואפילו חלבי. וכל שכן בפורים, שחז"ל התייחסו באופן כללי ולא התכוונו לקבוע בדוקאות שאין שמחה במאכלים שאינם בשר.
ש. מה המקור לסעודת פורים? האם לומדים זאת מהלכות יו"ט? האם בגלל שכתוב במגילה "ימי משתה ושמחה"? למאי

מיוחדות בנושא האבל הקשורים למשלוחי מנות שעלי לדעת?
ת. 1. הגר"ע יוסף קבע, שמחצית השקל עם מס ערך מוסף הוא 10 גרם כסף טהור. נכון להיום, ערך גרם כסף טהור 1.98 ש"ח. לכן הסך בשקלים 19.80 ש"ח או 20 ש"ח. יש לתת לצדקה או למוסדות תורה. אישה פטורה ממחצית השקל. גם גברים בזה"ז פטורים, ורק מנהג טוב שנהגו לתת מחצית השקל לתורה או לחסד.

2. חובתך לקיים כל המצוות, לרבות קריאת המגילה עם ברכת שהחינו, משתה פורים (סוליד), משלוח מנות (לפחות 2 מנות לחבר), ומתנות לאביונים (2 מנות לשני עניים). יש נוהגים שלא לשלוח מנות לאבל על אביו או אמו בתוך השנה, כדי לא להרבות בשמחתו.
ש. האם לפי מוהר"ק מותר להפסיק בין ערבית לקריאת מגילה לצורך אכילה?
ת. אם המתענה אינו יכול לסבול עד סוף קריאת המגילה, ישתה או גם יטעם לפני כן, הכל לפי מצבו.

קרון שלום כהן בשיתוף מכון מש"ה

אזכרה וחלוקת מלגות לחוקרי מנהגי יהודי תימן

במלאת שלש שנים לפטירת יקרנו **שלום ב"ר יוסף כהן ז"ל** נקיים אי"ה אזכרה ערב עיון וחלוקת מלגות לזכרו, במעמד רבנים ואישי ציבור. ביום שני י"ח באדר תשע"ח (5.3.18) בבית הכנסת 'אחוות אחים בלדי' רח' חד נס 25 רמת גן.
בתכנית: 17:20 מנחה 17:40 דברים לזכרו רבנים ואישי ציבור 19:00 חלוקת מלגות בהשתתפות מו"ר הרה"ג רצון ערוסי שליט"א 19:15 ערבית
כיבוד קל - עזרת נשים פתוחה

הקבלת פני הרב

בהשתתפות מו"ר הרה"ג רצון ערוסי שליט"א בתקיים ביום שני י"ז ניסן ב' חול המועד בירושלים, בבית הכנסת 'אבי דוד' וביום שלישי י"ח ניסן, ג' חול המועד בקריית אונג, בבית הכנסת 'שיבת ציון'.

שמעו ותחי נפשכם

טלפון הלכה יומית ושיעורים חדשים נוספים, מפי מורינו הרה"ג רצון ערוסי שליט"א 079-911-0110

בית הדין לדיני ממונות

בראשותו של הרה"ג רצון ערוסי שליט"א רב העיר קריית אונג וחבר מועצת הרה"ר לישראל **קורא לציבור הרחב להתדיין רק ע"פ דין תורה בכפוף לחוק הבוררות.**
לפרטים יש לפנות אל מזכיר ביה"ד בפסק: 1533-5351119
או באמצעות פניה בכתב לבקשת בוררות, בציון פרטי הצדדים המלאים והמדויקים, לכתובת: בית הדין לדיני ממונות, ת.ד. 211 קריית אונג 55100 דוא"ל: bdmamonot@gmail.com